

28/5/03

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 3 juli 2002 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 06 september 2002 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 08 mei 2003,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke, historische en historische, meer bepaald architectuurhistorische waarde:

- als monument:

Sint-Niklaaskerk, gelegen te

Neerpelt (Neerpelt), Kerkstraat ;

bekend ten kadaster:

Neerpelt, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 885C.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De St.-Niklaaskerk werd ontworpen door bouwmeester Hyacinth Martens uit Stevoort en architect Victor Lenertz uit Leuven. Beiden vormden een complementair duo, sinds met enige druk vanwege de Koninklijke Commissie voor Monumenten, waarvan Joris Helleputte deel uitmaakte, aan de eerder lokaal opererende Martens architect Lenertz was toegevoegd. Hun

oeuvre werd beïnvloed door de actieve propaganda van de ware principes van de christelijke kunst door de gilde van St.-Thomas en St.-Lucas, waarvan Lenertz geassocieerd lid was. Daardoor kon de neogotiek uitgroeien tot de ideale vormtaal in hun verdere carrière. Door de eenvoud en rationaliteit van hun religieuze architectuur, kenmerken die eigen zijn aan de St.-Lucasarchitecten, hebben de bedehuizen van Martens en Lenertz een tijdloze uitstraling. Het kerkinterieur werd rijkelijker uitgevoerd dan het exterieur, dat, gezien de beperkte financiële middelen, eerder herleid was tot zijn essentie, alsook rationeel en functioneel werd opgevat. In Noord-Limburg ontstonden zo diverse kerkgebouwen van hun hand, waaronder de Sint-Pietersbandenkerk van Lommel als ander voorbeeld kan genoemd worden.

De historische waarde wordt als volgt omschreven:

De huidige neogotische St.-Niklaaskerk vervangt een ouder en kleiner bedehuis, dat door de kerkfabrieksraad in 1897 te klein en bouwvallig werd bevonden. Ontwerp, lastenboek, bestek en begroting van de nieuwe kerk dateren van 1898. De bouw werd aangevat in 1900. Door hergebruik van oude materialen en vermindering in de hoogte van de muren kon de prijs worden gedrukt. Reeds in 1896 had pastoor Geloude mans het werk van St.-Franciscus van Sales gesticht ter financiering van de nieuwe kerk. De gemeente betaalde een vierde van de kosten. Na de eerstesteenlegging van 28 augustus 1900, werd de oude kerk met kerkhofmuur afgebroken. In 1905 werd het nieuwe bedehuis ingezegend door Mgr. Rutten.

De historische, meer bepaald architectuurhistorische waarde wordt als volgt omschreven:

Naast de laatgotische bakstenen toren van vier geledingen, met spitsbogige galmgaten en W.-portaal, onder ingesnoerde naaldspits, is ook het neogotisch bakstenen kerkgebouw, met hard- en zandstenen afwerking het beschermen waard. Het bedehuis wordt getypeerd door aflijnende rechte muizentanden en typische spitsbogige muuropeningen. Het interieur vertoont markerende kruisribgewelven en een dito straalgewelf boven de koorsluiting. Ook het grotendeels neogotische mobilair, naar ontwerp van Martens en Lenertz, bleef behouden en maakt onlosmakelijk deel uit van het architecturale concept. Enkele stukken werden gerecupeerd uit de voormalige kerk en dateren uit de 16de tot de 19de eeuw.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 28-05-2003

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN